

Examenul național de bacalaureat 2021

Proba E. c)

Istorie

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

Testul 1

SUBIECTUL I

(30 puncte)

Olvassa el figyelmesen a következő forrásokat:

A. „A Párizsi Szerződés, [...] amelyet 1856 március 30-án írtak alá, döntő módon befolyásolta Moldva és Havasalföld politikai fejlődését. Bár az országok továbbra is Oszmán fennhatóság alatt maradtak, mégis elnyerték a Nagyhatalmak kollektív védnökségét [...]. Az összes aláíró, beleértve az Oszmán Birodalmat is, elismerte a Fejedelemségek közigazgatási függetlenségét, és mindkét Fejedelemség jogot kapott a saját nemzeti hadsereg fenntartásához, a törvényhozáshoz, valamint a más országokkal való szabad kereskedelemhez. A Nagyhatalmak [...] egy speciális vizsgálati bizottságot hoztak létre, amelyet arra utasítottak, hogy Bukarestbe menjen, információkat gyűjtsön és a Fejedelemségek jövőbeli kormányzási formájára nézve javaslatokat fogalmazzon meg. Szembetűnően eltávolodva attól a módozattól, ahogy a Fejedelemségeket általában kezelték, a Nagyhatalmak azt határozták, hogy mindkét Fejedelemségben egy-egy speciális konzultatív jellegű, úgynevezett ad-hoc gyűlést megválasztására kerüljön sor, amely arra hivatott, hogy ismertesse a románok véleményét az összes fontos problémára vonatkozóan a Nagyhatalmak számára. Az így összegyűjtött információk bemutatására a Nagyhatalmak Párizsi konferenciáján kerülne majd sor [...].

A Párizsi Szerződés [...] jelentős fejlődést képviselt mindkét irányban, mivel új alapokra helyezte a Nagyhatalmak és az Oszmán Birodalom viszonyát elhatárolva a románság problémáját a keleti kérdés más vonatkozásaitól, és ez aláaknázza azon követeléseket miszerint a Fejedelemségek az Oszmán Birodalom szerves részéhez tartoznának.”

(K. Hitchins, *Románok 1774-1866*)

B. „1857 tavaszától Moldvában Costin Catargiu, a kajmakám belügyminisztere, kegyetlen cselekedetekkel lépett fel az egyesülési mozgalom ellen [...] A tüntetéseket betiltották, és nemcsak tisztviselői leváltásokra került sor, hanem az egyesülést támogatók közötti letartóztatásokra is, egy igazi terror hangulat létezett [...] és, az egyesüléspártiak tevékenységének akadályozásával párhuzamosan egy szeparatista petíciók aláírására irányuló, erőszakos aláírásgyűjtési kampány is zajlott. Azért, hogy végett vessenek a kialakult helyzetnek, Bukarestbe küldtek egy küldöttséget [...] amely Havasalföld lakóinak részéről lelkes fogadtatásban részesült. Bukarestbe érkezve, sikerült rávenni a kezességet vállaló nagyhatalmak tájékoztató Bizottságát, amelynek tagjai már megkezdték tevékenységüket a Fejedelemségekben, hogy tagjainak egy részét kijelölje egy Moldvai látogatásra.

A biztosok jelenléte felfedte a moldvai egyesüléspárti mozgalom erejét, több ezer ember járult a fogadtatásukra. [...] Nemzeti zászlókkal lelkesen megnyilvánuló [...] moldvaiak felfedték, hogy milyen mértékben voltak az egyesülési program támogatói. Ezen benyomás, és a panaszok

ostroma alatt, a biztosok arra kérték Vogoridi kajmakámot, hogy vessen véget azon cselekedeteknek, amelyek ellen a tüntetések egyöntetűek voltak.”

(A románok történelme)

A fenti forrásokból kiindulva, válaszoljon a következő követelményekre:

1. Nevezze meg a Fejedelemségek fennható hatalmát, az **A** forrás alapján! **2 pont**
2. A **B** forrás alapján adjon meg egy információt a védnöki hatalmak biztosairól.
2 pont
3. Említsen meg két, a Kárpátoktól délre eső, történelmi térséget, amelyre az **A** forrás illetve a **B** forrás is utal!
6 pont
4. Írja a vizsgalapra azon forrás kezdőbetűjét, amely arra utal, hogy az egyesülési mozgalmak tiltottak voltak!
3 pont
5. Írjon egy ok-okozati összefüggést az **A** forrásból kikeresett két információ között, kiemelve mindkét információ szerepét! (ok illetve okozat)
7 pont
6. Mutasson be, a fenti forrásokban említetteken kívül, egy a románok által megvalósított tevékenységet, a XIX. század ötödik-hatodik évtizedéből, amelyek hozzájárultak a modern román állam megvalósításához!
6 pont
7. Nevezze meg az 1866-os Alkotmány egy jellemzőjét!
4 pont

SUBIECTUL II

(30 puncte)

Olvassa el figyelmesen a következő forrást!

„1387-ben Petru [Mușat] esküt tesz Jagelló Ulászlónak [...], akit elismer hűbérurának, és segítséget ígér neki az ellenségeivel szemben. A megállapodás kölcsönös, Lengyelország királyának is segítenie kell Moldva uralkodóját ellenségeivel szemben [...]. Petru [Mușat] részéről a lengyel fennhatóság elfogadása előrelátó, bölcs intézkedés volt. Ezzel egyrészt elhárított egy esetleges, északi irányból érkező támadást, másrészt ígéretet kapott segítségnyújtásra egy, a magyarokkal történő esetleges konfliktus esetén [...]. A körülmények úgy hozták, hogy ezt a segítséget hamarosan igénybe vették, de nem katonailag, és nem is a vélhető irányban, azaz a lengyelek moldvaiaknak nyújtotta formában, hanem [...] épp fordítva. 1388-ban Lengyelország királya Petru [Mușat]-tól 4000 ezüstpénzt kért kölcsönt [...]. Petru [Mușat] azonban csak 3000 ezüstpénzt kölcsönzött neki. Ezért cserébe olyan írást kapott, amely szavatolta az összeg 3 év múlva való visszafizetését, és garanciaként megnevezte Halies-Pokucia néven ismert tartományt, amelyet a moldvai uralkodó, a kifizetés elmaradása esetén elfoglalhatott. [...]

Petru [Mușat] segítette Havasalföld kortárs uralkodójának, Mircea [cel Bătrân]-nek a lengyelekhez való közeledését. Az egyik ok, amely meghatározta Moldva uralkodójának Jagelló Ulászlóval való szoros kapcsolatát, az esetleges magyar támadás megelőzése, illetve tényleges támadás esetén a támadás visszaverésében való segítségnyújtás, teljes mértékben megfelelt Mircea [cel Bătrân]-nek is. Északi irányból őt is megtámadhatták a magyarok [...]. A veszély rá nézve még nagyobb volt, mivel fennállt a török támadás lehetősége is [...], ugyanis ekkorra a törökök már elérték a Duna vonalát. Ezért Mircea [cel Bătrân] szövetségeseket keresett és talált is [...] a lengyelekben. 1389 december 10-én, néhány hónappal azután, hogy a balkáni keresztény seregeket Rigómezőnél legyőzték a törökök, Mircea [cel Bătrân] küldöttei a Varsótól délre fekvő Radom-ban szövetséget kötöttek Jagelló Ulászlóval [...]. 1390 március 17-én pontosították a szövetség feltételeit. Ezúttal előírták és a lengyel tanács előzetesen jóvá is hagyta, hogy

Lengyelország királya nem indít háborút Magyarország ellen anélkül, hogy ennek okát ne közölné Mircea [cel Bătrân]-nel és a divánnal. Ugyanakkor, amennyiben Magyarország királya, Zsigmond és Mircea [cel Bătrân] békét kötnek, e békekötést meg kell erősítenie Jagelló Ulászlónak is. A szövetség bármelyik leendő új tagjának tiszteletben kell tartania a szerződés előírásait.”

(C.C. Giurescu: Istoria Românilor)

A fenti forrásokból kiindulva, válaszoljon a következő követelményekre:

1. Nevezze meg a forrás alapján Havasalföld uralkodóját! **2 pont**
2. Adja meg az évszázadot, amelyben az adott forrásban bemutatott események zajlanak! **2 pont**
3. Nevezze meg Moldva uralkodóját és az általa véghez vitt eseményt 1387-ből, melyre a forrás utal! **6 pont**
4. Adjon meg, a forrás alapján, két információt az 1388-as eseményekre vonatkozóan! **6 pont**
5. Fogalmazzon meg egy nézőpontot (véleményt) a Radom-i Szerződésre vonatkozóan, alátámasztva két információval a szövegből! **10 pont**
6. Érveljen egy releváns történelmi ténnyel amellett, hogy egy központi intézmény, a forrásban szereplőkön kívül, megszerveződött a román térségben a XII – XIV. században. (Pontot ér a tény bemutatását, valamint az ok-okozat meghatározását). **4 pont**

SUBIECTUL III

(30 puncte)

Írjon egy megközelítőleg két oldalas esszét, **ideológiák és politikai gyakorlatok a XX. században** címmel, figyelembe véve a következőket:

- Nevezzen meg egy, a XX. század első négy évtizedében Romániában elfogadott alkotmányt, és mutassa be annak egy jellemzőjét!
- Említsen meg két, a XX. század negyedik évtizedében Nyugat Európában jelenlevő totalitárius ideológiát és azoknak egy-egy jellemzőjét!
- Fogalmazzon meg egy véleményt a Romániában 1948–1952 között alkalmazott politikai gyakorlatokról, és támassza alá egy történelmi érvel!

Megjegyzés! Pontot ér **a megfelelő történelmi nyelvezet** használata, az esszé **felépítése**, az **ok-okozati összefüggések** felismerése, a **történelmi érv** kidolgozása (megfelelő történelmi tény **bemutatása**, valamint az **okozatot és a következtetéseket kifejező szavak** használata), a történelmi események **megfelelő időrendi/logikai sorrendjének**, valamint a **terjedelmi követelményeknek** a betartása.